

Розум І. О., к.ю.н.,
Степанківська Н. А., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСНОВНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У КОНТЕКСТІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ»

Орієнтація курсу держави на глибокі системні реформи ставить перед державним управлінням важливе завдання щодо побудови стійкого, відкритого й конкурентоспроможного суспільства, формування ефективної системи державного управління та державної служби. Трансформаційні процеси, що відбуваються нині в Україні вимагають підвищення дієвості державного управління, адже легітимність тих рішень, що приймаються сьогодні, підтримка державної політики населенням багато в чому залежить від авторитету влади. Модернізація діяльності органів державної влади, зміна менталітету державного службовця – найважливіші елементи підвищення ефективності системи державного управління та державної служби.

З метою запровадження системних змін, модернізації моделі державного управління, яка зробить владу доступною, прозорою та ефективною в Україні розпочато широкомасштабну адміністративну реформу. Проведення такої реформи обумовлює необхідність підвищення ролі та значення державної служби як ефективного інструменту, що забезпечить реалізацію завдань і функцій державного управління в демократичній, правовій та соціальній державі.

Чинне законодавство, що регламентує державну службу, зокрема доки ще чинний Закон України «Про державну службу» від 16.12.1993 р. № 3723-ХІІ, не відповідає сучасному рівню розвитку українського суспільства, європейським принципам функціонування публічної адміністрації. Йому характерні, крім іншого: слабка спроможність державної служби забезпечувати ефективне виконання завдань щодо реалізації структурних реформ; недостатня якість надання адміністративних послуг; низька ефективність механізму запобігання проявам корупції; відсутність прозорого механізму прийняття та просування по державній службі.

Водночас важливість завдань і функцій, що виконують державні службовці, вимагає постійного системного професійного удосконалення, а також нових підходів до навчальних програм і системи підвищення кваліфікації загалом.

Метою нового Закону України «Про державну службу» від 17.11.2011 р. № 4050-VI (далі – Закон), набрання чинності яким укотре відкладено законодавцем до 01 січня 2016 року, є удосконалення правового

регулювання державної служби відповідно до європейських принципів ефективного врядування. До засадничих принципів державної служби, на відміну від попередньої редакції Закону, віднесено також верховенство права, політичну неупередженість та прозорість діяльності.

Законом визначено основи державної служби, умови вступу на державну службу, порядок її проходження та припинення, правовий статус державних службовців, засади їх соціального і правового захисту. Ним чітко розмежовано державну службу з політичною діяльністю. Виходячи із цього визначено вичерпний перелік осіб, на яких не поширюється законодавство про державну службу (зокрема, політичні посади, працівників прокуратури, яким присвоюються класні чини, суддів, працівників, що виконують в органах державної влади допоміжні та обслуговуючі функції, працівників державних підприємств, установ і організацій, а також військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ та інших органів, яким присвоюються спеціальні звання). Це дозволить запобігти наданню статусу державного службовця посадовим особам, ознаки посад яких не відповідають критеріям, визначеним цим Законом, скоротити чисельність державних службовців, зупинити її подальше необґрунтоване зростання, а також досягти чіткої ідентифікації кола державних службовців у сприйнятті суспільства.

Розмежування сфер застосування принципів та норм публічного і приватного права є одним із ключових принципів європейського адміністративного простору, який реалізовано шляхом регламентування Законом України «Про державну службу» усіх питань вступу, проходження та припинення державної служби. Необхідність розрізнення у Законі проходження державної служби та звичайної трудової діяльності зумовлена тим, що державні службовці, виконуючи завдання і функції держави, мають особливий статус, забезпечують права та свободи громадян, захист публічного інтересу.

Законом встановлено новий підхід до класифікації посад державної служби, який полягає у відмові від:

1) механізму віднесення посад, не передбачених у ньому, до посад державних службовців;

2) віднесення до відповідних категорій вичерпного переліку посад державної служби, як це передбачено доки діючим Законом України «Про державну службу» та актах Уряду. Натомість таке віднесення відбуватиметься щоразу під час формування штатного розпису кожного органу державної влади відповідно до встановлених у законі принципів поділу посад на групи і підгрупи.

Ефективність державного управління залежить від того, наскільки державні службовці (як на центральному, так і місцевому рівнях) розуміють

цілі реформ та мають відповідну компетентність задля їхньої реалізації. У Законі, на відміну від попередньої редакції, застосовано компетентнісний підхід до оцінювання здатності державних службовців виконувати посадові обов'язки, визначені у посадовій інструкції.

Реформа державної служби нарешті наблизить систему державного управління до європейських стандартів, модернізує і професіоналізує її, підготує до здійснення масштабних реформ. Але досягти цього можна лише за умови, коли новий Закон «Про державну службу» створить реальні основи для реформування державної служби, її становлення як ключового професійного, політично-нейтрального елементу державного механізму.

Література

1. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: Монографія / Ю. П. Битяк. – Харків: Право, 2005. – 295 с.
2. Про державну службу: Закон України від 17 листопада 2011 р. № 4050-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4050-17/page3>
3. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. – К.: Конус-Ю, 2007. – 735 с.

УДК 352.07(477)

Рушак І. Я., аспірант,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ ЗГІДНО З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Розвиток місцевого самоврядування як ефективною і максимально наближеною до людей місцевої влади є одним із визначальних пріоритетів здійснення адміністративної реформи та становлення України як демократичної держави. Без реформування місцевого самоврядування, здійснення процесів децентралізації, деконцентрації неможливо подолати негативні процеси в соціально-економічному та культурному розвитку територіальних громад і регіонів, забезпечити суттєве підвищення рівня та якості життя більшої частини громадян України, побудови місцевої влади на засадах демократії та відповідно до Європейських стандартів. Під європейськими стандартами місцевого самоврядування розуміються закріплені в офіційних документах загальноєвропейських міждержавних регіональних організацій основні засади, цінності, вимоги щодо реалізації права територіальних колективів на місцеве самоврядування [1, с. 146].